

РЕЦЕНЗІЯ

На навчальний посібник «**Спортивна медицина і фізична реабілітація**» (В.А.Шаповалова, В.М.Коршак, В.М.Халтагарова, І.В.Шимеліс, Л.І.Гончаренко)

Київ, Медицина, 2008. - 246 с.

Л.Пасічник, Л.Хананасєв

Івано-Франківський коледж фізичного виховання

В останні роки в Україні з'являється все більше підручників і посібників по фізичному вихованню. Якщо у 80-90-ті роки викладачі і студенти закладів освіти з фізичного виховання України користувались в основному підручниками і посібниками на російській мові, то в теперішній час можна назвати підручник « Лікувальна фізкультура та спортивна медицина» за редакцією В.В. Клапчука, Г.В. Дзяка (видавництво « Здоров'я », 1995 р.), фундаментальний (420 с.) підручник В.М. Мухіна «Фізична реабілітація», (видавництво «Олімпійська література», Київ, 2000 рік), підручник з анатомії «Функціональна анатомія», яка створена колективом авторів Тернопільського медичного університету та Івано-Франківського національного педагогічного університету ім. В. Стефаніка за редакцією проф. Я.І. Федюнюка, проф. Б.М. Мицкана (видавництво Богдан, Тернопіль, 2008) та ряд інших, які видані державною мовою.

У видавництві «Медицина» (Київ) порівняно нещодавно (2008) вийшов навчальний посібник по спортивній медицині та фізичній реабілітації колективу авторів - В.А.Шаповалова, В.М.Коршак, В.М.Халтагарова, І.В.Шимеліс, Л.І.Гончаренко, призначений для вищих медичних закладів освіти IV рівня акредитації.

Відразу відзначимо, що автори оригінально побудували виклад навчального матеріалу, відмовившись від традиційного опису матеріалу, зосередивши свою увагу на структурно-логічних схемах, в яких представлені основні матеріали навчальних тем.

Посібник складається із передмови і двох частин: перша частина присвячена спортивній медицині, друга частина - фізичній реабілітації.

У передмові автори критично оцінюють традиційний опис навчальних матеріалів і обґрунтовують необхідність розробки і заміни графологічними структурами традиційний виклад навчального матеріалу. За допомогою структурно-логічних схем в наочній формі з'являється можливість представити навчальний матеріал скорочено, в логічній послідовності.

Перша частина - « Спортивна медицина», складається із п'яти тем (глав). На 76 сторінках за допомогою структурно-логічних схем висвітлюються питання лікарського обстеження, визначення і оцінювання фізичного розвитку, функціонального стану, фізичної працездатності, лікарсько-педагогічного спостереження, оптимізації тренувального процесу фізкультурників і спортсменів. У кожній темі (главі) є вказівки на актуальність теми, підкреслюється навчальна мета заняття, структурно-логічні схеми розкривають зміст теми заняття; запропоновані тестові завдання дозволяють провести контроль знань студентів. До кожної теми подається рекомендована для вивчення література. До кожної теми в табличній формі додаються різноманітні дані,

які не вкладались в структурно-логічні схеми того чи іншого заняття, і розширюють сприйняття і розуміння змісту структурно-логічних схем.

Друга частина - «Фізична реабілітація» (134 сторінки), складається із 9 тем (глав) і присвячена загальним основам фізичної реабілітації і масажу, фізичній реабілітації при захворюваннях системи кровообігу, центральної і периферичної нервової системи, органів дихання, органів травлення і обміну речовин, фізичній реабілітації в хірургії, в комплексному лікуванні при переломах трубчастих кісток, фізичній реабілітації в акушерстві та гінекології, в педіатрії. У всіх темах висвітлюється актуальність, навчальна мета заняття, навчальний матеріал представлений у розроблених графологічних структурах, для перевірки знань студентів запропоновані тестові завдання, кожна тема завершується списком рекомендованої літератури і додатками в табличній формі.

Авторами проведена велика робота по скороченню навчального матеріалу і представленню його у вигляді структурно-логічних схем.

На нашу думку, для сприйняття матеріалу посібника необхідна ґрунтовна загальна і спеціальна підготовка. Викладений у посібнику матеріал у першу чергу буде корисним для молодих викладачів фізичного виховання і студентів старших курсів медичних університетів при вивченні досить складних тем лікарсько-педагогічного контролю при заняттях фізичними вправами і спортом і основ фізичної реабілітації та масажу. Матеріал посібника дозволяє у стислій формі підводити підсумки під час лекцій по відповідних темах, значно скорочує час при підготовці до семінарів, заліків та екзаменів. Але графологічні структури не можуть повністю замінити традиційний виклад навчального матеріалу. Не випадково автори посібника частину матеріалу вивели у додатки. До речі, додатки до тем посібника складені на високому професійному рівні, розширюють зміст логічних структур. Цей посібник слід вважати експериментальним.

Не можемо погодитись з матеріалами, представленими на сторінках 79-81 в розділі «3.4. Фармакологічні засоби для оптимізації тренувального процесу», в яких пропонуються алкоголь, кофеїн, аденоблокатори, анаболічні стероїди в якості засобів, які покращують стан організму спортсмена. Чи автори не знають шкідливої дії алкоголю та інших вказаних середників на організм? Ввічливе посилання на ризики, пов'язані з вживанням цих середників, молодими спортсменами не буде сприйматись. При перевиданні посібника цей недолік необхідно виправити, викладачам не акцентувати на ньому увагу.

Надійшла 06.02.2012 року.